

Nedavno su bili ovdje i poljski liječnici, da si razgledaju sve zdravstvene institucije, koje je podiglo u poslijeratno vrijeme jugoslovensko ministarstvo narodnog zdravlja. Priznali su, da je Jugoslavija u tom pogledu učinila vrlo mnogo, za što je već stekla sa više strana priznanje za svoj rad oko poboljšanja narodnog zdravlja. Poljaci su bili lijepo susretani, jer su i oni ponosna grana na slavenskoj stablu.

Ovdje su boravili pred nekoliko dana i nizozemski privatnici, da se upoznađu sa stanjem jugoslavenske privrede. Po tome je jasno koliki interes pobudjuje mlada jugoslavenska država u inostranstvu. Nizozemci su malen ali vrlo radin narod. Kaže se za njih, da im je Bog stvorio more, a obalu oni sanii. Nizozemska je negda bila gotovo sva pod morem. Oni su na mnogo mjesta morsku vodu isušili i stvorili si zemlju za obradivanje. Uz nisku morsku obalu podiže se visoke nasipe. Često i te nasipe voda poruši, no oni dananovo grade. Zaista žilav i ustrajan narod.

U Zagrebu je 19. oktobra držao predavanje Miljenko Vidović. Ovo je ime danas već poznato i izvan granica Jugoslavije. On je vođa za ovitkiškog pokreta, kojemu je zadaća, da čovjeka prvojetom učini boljim i plemenitijim u duhu Kristovih načela istine i ljubavi. Stoga je u Sarajevu otvorio t. zv. Vidovičevu školu, iz koje je izišlo već mnogo učenika, koji danas rade u smislu Vidovičevih ideja. Počeo je u Sarajevu god. 1920. večernjom školom za radnike. Danas već izdaje uz razno drugo štivo i mjesečni list "Uzgaljati" uz sedmični list "Novi Čovjek". Njegov pokret broji u državi oko 60.000 članova. Miljenko Vidović putuje po svim većim gradovima Jugoslavije, da drži predavanja širi svoj pokret u narodu, koji ga vrlo rado sluša.

Dne 10. o. mj. slavila je Jugoslavija, a osobito ponosna Boka Kotorska, stogodišnjicu našega Jovana Sundečića, kojega se je i "Istarska Rijec" u posljednjem broju sjetila. Taj je divni pjesnik donekle i istarski. U Istri je dobio pobude, da napiše mnogo svoje lipe pjesme, pune neke posebne bohe. Borba to je glavno obilježje njegovih lijepih rodoljubivih pjesama. I u toj je borbi i neizmjerljivo ljubavi do domovine i naroda proživio cijeli svoj život. Pokojni Jovan Sundečić bio je pravoslavni svećenik, a rodio se u malenom selu Golinjevu u Bosni. Još kao dijete, morao je pred Turcima biježati u Dalmaciju. Poslije je otišao u školu, a budući je bio darovit, poslao ga u manastir. Odavle ode na bogosloviju u Zadar, te godine 1848 postane svećenik. Odmah je bio namještanik kao kapelan u našu pravoslavnu župu Peroj. U Peroju je bio više godina, a poslije je bio postavljen kao profesor na zadarsku bogosloviju. Iza toga je bio od crnogorskog kralja Nikole pozvan u Cetinje, da mu bude tajnikom. Godine 1867. ode u Beograd, no doskora se je vratio natrag na Cetinje, gdje je ostao dugo vremena, sve do svojeg pensionisanja. Poslije je živio sve do svoje smrti u Kotoru.

Napisa je vrlo mnogo pjesama, a pjesme su mu većinom rodoljubne. Ne samo perom nego i riječju nastojao je uvijek da narod nauči bratskoj slozi. On je mnogo, veoma mnogo doprineo zbliženju Srba i Hrvata. Zato mu je čanas ujedinijen narod blagodar. Oko skromnog nadgrobno spomenika u Kotoru se je 10. o. mj. sakupio zahvalan narod, da se sjeti prilikom stogodišnjice njegovog rođenja Sundečića i da mu oda zasluženo priznanje i čast. Na grob mu je položeno mnogo vijenaca, a ujedinijena braća, Srbi i Hrvati jednaka u ljubavi i slozi, koju je Sundečić propovjedaao zahvalno i od srca kliknuli su mu "Slava!"

DAROVI

za "Prosvetu" odsjek za Istru.

Naša "Riječka Omladina" sakupila je na Rijeci za "Prosvetu" 60 lira, te N. N. iz Beograda darovao na prolazu kroz Trst 50 lira na čemu odbor najtoplije zahvaljuje! — Napred za našu "Prosvetu!"

PODLISTAK

ERNEST RADETIĆ:

Dite ljubavi

(Pripovijest iz istarskog života u porečkom dijalektu.)

(Nastavak.)

Pojti uni bot iz hrvačke Zagorja na more, bilo je kako da greš na kraj svita. Ferate još ni bilo i ljudi su putovali s karcocima po cile šetama samo ča su ritko kamo hodili, ki je čuda guštalo i ki se ja upravlja kamo na dalji put, učinja bi prije toga tešamenat.

Andjelka je došla na more u našu Istriju. Na istočnoj strani, tamo zmriž Opatije i Lovrane bila je na saminjii jena mala hiža i tamo se je nastanila svojima hlapci — Nideri okolo ni bilo drugih hiži ki uni bot još ni bilo tega ča je danas. To su bila samo dva malo veća selajca, koja su jušto bila počela, da se razvijaju — I u toj hižici na saminjii, di je nedan ni vidjela, ni čujna, jenega dana rodila je u mukah lipu jenu malu šcer —

IZ RIJEKE. — Koledar «Jurina i Franina».

— Potopljena svijet. — Barba Rike i Ninetta. — Nekadanjli honvedli.

Iza nekoliko vrlo važnih kortaja i procesija, na Rijeci je nastupilo bilo pravo mrtvilo. Baš u zgodan čas došao je onaj vaš koledar «Franina i Jurina», da nas malo trgne iz našega običajega sna.

Mi na Rijeci, koji ne gledamo u svaku novost kao tele u nova vrata, i koji vidimo i ovdje i na Sisku u izložima vrlo mnogo naših knjiga, proglasujemo vaš koledar: pučkom knjigom prvoga reda.

Ja bih skoro tražio, da svaki naš čovjek pročita sve one lipe stvari o gospodarstvu, o narodnom zdravlju, o alkoholu itd., jer ono nije pisano samo za seljaka, već i za svakoga koji hoće nešto da vrijedi. Vrag ne spi, i čovjek ce može nikada znati u kakve prilike može da pade. Lijepo je živjeti, kao da ce se sjutra umrijeti, ali je dobro i nadati se, kao da ce se još mnogošta doživjeti. Mogu li se ja, a možete li se i vi zakleti, da ne čete ako ne danas, a to sjutra postati gospodar, imati kakav lijepi posjed, njivu, vnoegrad ili recimo kakav lijepi vrtić pun svakoga Dožjega blagoslova? Reći čete zar ne bi bilo bolje da počekamo kao konji, dok trava naraste, to jest, dok se digna naša Rijeka a s njom i naši vnogradni, nego li da se sada mučimo s raznim naukama, o gospodarstvu? Na ovo odgovaram: — Reklo se je, da će Rijeka postati mala Kalifornija, i ja u to vjerujem. Ja vjerujem i u to, da ce jednog dana niz naše ulice teći zlato kao i lava s vulkana. Ja vjerujem i u to, da ce doći vrijeme, kad mi Fijumanci ne čemo znati kuda sa pinezima, pa čemo upravo biti prisiljeni, da kupujemo više s lijepim vnoegradima, šumama i parkovima. No nije nije dosta samo imati vile, parkove i vnograde, već treba i znati, kako da se to vodi, upravlja; obraduje. Reći ce i kodot: kad budem ja imao vilu, vnoograd i vrt, nači ću vrtičara, pa neka on misli i radi.

Bravo, po moru prutl vrtil ce raditi onako, kako mu bude gospodar zapovijedao, a ako gospodar ne zna ni što je loza ni što ce djetin ni repa ni krumpir, kako ce on svome vrtičaru da zapovijeda?

Ali ima našalost Fijumancu, koji ne ča da budu kao konj, što mirno čeka, dok naraste trava. To su oni naši nesnišni pešmišti, koji ne mogu nikako da vjeruju, što nas sve čeka u zlatnoj budućnosti našoj. Oni vele: Ja znam, da mi se ne ce nikada nijedan ubiti ni s prvoga poda od moje vili i da ne ču imeti ni jardiņa ni vnograda, pak mi je sveječno hoće li peronospora ili koja druga morija zatrti svijet, kad meni ionako više spasa nema.

Ali za čudo, baš oni ljudi, koji ovako misle, najviše i kupuju koledar «Jurina i Franina».

Ovih dana sreo sam jednoga od njih na Korzu, i vidim, da ima u džepu nekakvu knjigu.

— Kakva je ta knjiga u vašem džepu? — Pa to je oni istarski kalendar «Franina i Jurina».

Pa vi ste rekli, da vas jako ne interesuju one nauke o gospodarstvu, o narodnom zdravlju itd.

— Tma unutra i drugih stvari. I još kako interesantni! Da ne bih lego onaj pispisnik, pa one pripovijestil! — Ma da bi samo jednog bilo prigovora!

— Pak ona lijepa imena: tu Katalinic, tu Nazor, tu Odavić, tu pokojni Tentor... Sve izabrane — baš lijepo i zdravo. — Pa oni neki članci — ono o mjesecu, pak ono drugo o jednom potopljenom svijetu. Orko tron, che roba, o potopljenom svijetu, o onoj čudnovatjoj Atlantidi! Vidite, onakove su mi stvari jako drage. Jedno što se o takovim stvarima danas puno ne piše, drugo, što su sve te zemlje i svi ti strašni događaji jako daleko od našega vremena, pak čovjeku godi, da se malo izgubi u onu široku daljinu kad mu je doma, tako liješno. Meni se je to tako strašno dopalo, da ču pročitati i one stvari, koje me manje interesuju. A onda one slike iz Valzavoreve knjige, koja je napisana prije dvjesti i toliko godina! Dobro su učinili, da su one

slike prestampali, neka naši vide, kako su im izgledala njihova mjesta prije nekoliko stotina godina, i neka ne zaborave, da se je i u ono vrijeme u onim mjestima govorilo onako, kaošto i mi danas govorimo — hrvatški. A sada Bog s vama.

Kod kuće me je čekalo jedno iznenadjenje: Ninetta. Čim me je ugledala navalila je na mene kao mačka:

— Čujete, pisite onem u Trst, da su va onem njihovem kalendarije stori, da su menj falingu?

— Napisali su, da je Barba Rike Istran, a mi nego Recan.

— Pa rodio se je u Voloskom...

— Je, ma je jos kako mulaj prisil u Reku, i da je — kako mi teta poveda, — bil pravi vrag Marko.

Svi smo više manje bili onakovi, dok smo bili mladi i puni morbina...

— A ce se vi stavljate s njim! Teta poveda, da ste bil vavek nekakov palivac i da bi vas covek bil puno dalje rinul nego poslat. Nego ja sam jedanput imela jednega kujuna, ki se je zval Franec z Maršeci i moja teta govori, da je Barba Rike temu Franetu z Maršeci kako z nosa znet. Jednega skrij, a drugoga pokazi... tako da su se spodobljali.

— Da ali to nije razlog, da mi Riječani svojatamo Barba Riku za nas. Najviše možemo da kažemo Istrianima: — On nije ni vaš ni naš, nego je vaš i naš. Nego u «Jurini i Franini» ima jedna druga grupejka, koja ce i vaš možda interesirati. Ispustili su, da je Barba još mladici, ili bolje reći, da nije oženjen.

— Ter ni ni on Nazor, ki je napisal onega Velega Jozeta. Ja ne znam, ca ti ljudi misle...

Ninetta mi je dozvala u pamet one stare dane, kad smo se mi amulirali po Rijeci gonili i bušili i halabučili i za svome najviše go naški, hrvatški. U ono vrijeme imali smo u gradu dvije kasarne: jednu kod crkve svetoga Vida, a drugu iz špitala. U onoj iz špitala bili su Jelačićevci, a u onoj kod svetoga Vida — domobranci, koji su se magjarski zvali — honvedli. Oni su se muštrali na Skočiju. Tu bi ih učili marširati sve onako po magjarski: *et, kete, harum, nič*. Te riječke honvede nazivali su naši ljudi u ono vrijeme «soldati od lešnjaka», i to zbog toga, što je malo dalje kasarne tekla voda, koja se je zvala «Lešnjak».

Kad bi ti honvedli stupali onako uz bububanj, mi, dječurlija, išli bismo za njima, i kako bi bubanj udarao, mi bismo po istom taktu pjevučkali tiho domači:

Soldati! hôte domaka,
Palenta! vam je skuhanā,
Devica! vam se jadi,
Palenta! vam se hladi.

A drugom zgodom, kad bi vojnici odmjerenom marširali, a bubanj isto tako odmjerenom bubnjao, mi bismo, oponašajući, bubanj pjevali:

Od nedilje do nedilje
Svagdān kompir, svagdān kompir...
A evo još jedne pjesmice, što je u onom doba kolala okolo po Rijeci:

Kad soldat po cesti gre,
Čik pobere: dobar je!
Kad se posuši,
Ga popuši!

Kako se vidi; spirozotni smo bili i mi već u ono vrijeme, a kamo da ne budu i ova današnja dječica.

IZ POMERA.

Zapaljeno sijeno.

U noći između nedjelje i ponedjeljka 10. o. mj. zapalio je neko kopu sijena Ivanu Zucconu, općinskom delegatu iz Pomerā. Šteta iznaša preko 3000 lira. Vlasti nisu zlotincima još našle traga. U Pomeru se dosada nije nikada čulo, da je nekoi svome susjedju zapalio sijeno. To je veoma sramotna i nekulturna pojava. No, razumljivo je, da se slične i dalje namjere mogu radjati samo u glavi razuzdane i zapustene mladjarji, koja bi se morala povesti na put razumnijeg i kulturnijeg života.

Franina i Jurina

F.: Ča mi j' ono tvoja Luce povedala, da si bil negdere na Buzešćine?

Jur.: Bil sam.
F.: Pak si ča čul ale videl?
Jur.: I čul i videl.
F.: Dobrega ale zlega?
Jur.: I dobrega i zlega.
F.: Kako svagdere?
Jur.: Kako svagdere.
F.: Ja — ma, Jurino, ako se budem ja moral ovoliko mučit, da ti stegnem van ku ter ku besedu, mi čemo kasno svršit.

Jur.: No a ča biš otel?
F.: Da mi povedaš, kako je tamo, kako oni ljudi živu i tako ča!
Jur.: Zivu onako, kako najbolje znaju u moru. Kada to znaš, onputa znaš sve, i ne treba ni da pišaš, kako njim je.
F.: A kako čes, da njim bude, ako ne kako te drugi. Kako te mizerija.
Jur.: Ja ne bim rekla, da je uprav tako.
F.: A za č ne biš rekla?

Jur.: Ako pride jedan, ki ima velu moru pa mane zapovede, da ne smem pit kafe nego cikuladu, ja ču prignut glavu i pit ču cikuladu, za č ja sam se navadil poslušat va soldatije, kade su mi vavek govorili, da Befel je Befel. Ako mi jedan, ki ima velu moć stavi strangu na stazu, po koj sam pasevali, otkada sam živ, ja ču poč po drugem pute, zač zapoved je zapoved. Ma da mi lepo pride moj pokojni nonič z neba; pak da mi reče: — Ej, Jurino, ja ti nosim befel, da čes od sada napred morat mislet uprav onako, kako misli i oni fanat gore od Škuljice — ja bim mu rekla: — Moj dragi nonič, čast vam i vašem befelom, ma, dokle ja nosim ove moje brageš, ne ču ni mislet ni govoriti ni delat, onako, kako bi otel da mislim oni fanat od Škuljice.

F.: A ki je ta fanat?
Jur.: Pancikul. Ča ne vidiš, da je to samo tako jedan primer. I to, nebore, nisu moje besedi, nego od jednega mojega starega prijatelja od Svetega Martina.

F.: Ča si bil i tamo?
Jur.: Nego ča. Bit na Buzešćine, a ne skočit malo do Svetega Martina, to ti je, kako ki bi šal va Rim, a ne bi videl papu.
F.: Čul sam, da se Svetomartinci ne moru već shajat va društve, kako prej.
Jur.: Shajaju se pul ognjišća — i to ne valja.
F.: Si bil i ti s njimi puli ognjišća?
Jur.: Bil sam jenu večer malo manj do zori. Baš smo lepo pasali.
F.: A ča ste govorili?
Jur.: Svačesa pomalo. Najviše od letinju

svoju mater i svoj dom — to čemo komo viditi —
A sada hojmo nazad u Badernu —

A sada hojmo nazad u našu pustuju, nikad nezabljeni Istriju, iz koje smo se bili udaljili i pošli daleko zgoru u svet Hrvačke, iskatli oca i mater male Nadice. Našli smo hi, a sada da čujemo, ča je dalje bilo.

Od unega dana, kad je ta mala Hrvačica, sad znamo, da je bila prava Hrvačica, bila donešena u Repene, pasalo je osan lit. Mala je bila jur velika i lipo, divojčica. da su se je svi štupili. I predikala je pametno, kako veliki ljudi i bilo je velika radost teti Jeleni Rupenovoja.

Tega lita se je imala skupa z drugotom dicion u komunu bermati —
Gori na glavici poli Pilarovu bižu skupilo se na stotine ljudi. Svi su gledali pozdolu proti Zhandajon. Ubučeni su u česno, ko i ni bila nedilja, čekali su biškupa, koji je ima došla. Zene se ubukle u nove gograne, z bilima fačoli kako smig, i gledale i one zdotu (Slijedi.)

Domaće novosti

Andrej Seneković.

Iz Ljubljane je stigla vijest, da je dne 17. o. m. preminuo gospodin Andrej Seneković, umirovljeni razmatelj gimnazije, vladin savjetnik predsjednik Društva sv. Cirila i Metoda u Ljubljani. Bilo mu je 78 godina. Rođen je 1848. u Štavnici u Stajerskoj.

Cijelo svoje življenje pokojnik je posvetio radu na narodnom prosvjetnom polju. Za vrijeme dok je on bio predsjednik Društva sv. Cirila i Metoda veoma je lijepo napredovao, te je ustanovila mnogo škola u krajevima, koji su bili nacionalno ugroženi. Vijest o njegovoj smrti ožalostila je sve one, koji su ga poznali i cijenili.

Naš poslanik g. dr. Wilfan je prilikom smrti Andreja Senekovića poslao g. biskupu Aleksandru Hudoverniku u Ljubljani slijedeći izvještaj:

Princeza Giovanna doći će u Trst. Dne 24. o. m. rinauti će se u more iz tršćanskog brodogradilišta "S. Marco nova ratna ladja "Trieste". Princeza Giovanna bit će kuma tom brodu, pa će u tu svrhu doći u Trst.

Uredjenje eparkije u Zadru. U Zadru je započeo pred kratkim rad komisije za uređenje nekih crkvenih poslova između Italije i Jugoslavije.

Uspjeh duhana u Istri. Posljednjih godina počelo se je u nekim krajevima Istre sijati duhan. Dok je god. 1925. Gorička dala 235.936 kg a tršćanska pokrajina 73.512 kg — Istra je dala 37.390 duhana. Duhan je u raznim dijelovima Istre urodio ovako: U Pazinštini Hercegovina 6.536 kg Xanti Yaka 141 " U Poreštini Hercegovina 2.634 " Xanti Yaka 1.993 " U Rovinjštini Hercegovina 16.133 " Xanti Yaka 2.440 " U Puljštini Hercegovina 5.608 " Xanti Yaka 1.815 " Ukupno 37.390 kg

U Goričkoj i Tršćanskoj okolici goji se Kentucky duhan, za cigare i takozvane trinciaste. U Istri se pak goje finije vrste duhana Hercegovina i Xanti Yaka.

Stanovništvo grada Pula. Poznata je činjenica, da broj stanovništva Pule vidljivo opada. Razumljivo je, ako se uzme u obzir, da je u Puli industrija sasvim mrtva i da se prema tome stanovništvo, koje ostaje bez zarade, seli ako samo može. U arsenalu rada više nema, a tako ni na drugim radnjama, koje su prije uspevale. I pred kratko vrijeme opušteno je u Puli ništa manje nego 250 radnika. Osim toga se i vojska iz Pule seli u zadnje vrijeme. Pula, koja je jedamput imala 70 tisuća stanovnika danas ih ima — 38 tisuća samo.

Odbor za zaštitu malih vjeronika Banke i Stedionice za Primorje D. D. na Sušaku.

Primiti smo na urvrštenje: Dne 8. o. m. održan je u Sokolani na Sušaku javna skupština malih vjeronika iz tekućeg računa i uložnica Banke i Stedione za Primorje d. d. na Sušaku, pa je za zaštitu vjeronika izabran odbor sastojeci od sljedećih lica: Grdaković Petar, Marčić Rude, Radej Franjo, Dr. Ferdo Pavličić, Cuculčić Tomo, Aleksandar Radmir, Dr. Ivo Oričić, Slavko Wortmann, Dr. Gjuro Cervar, Ivan Hero i Josip Lazarčić. Taj odbor izabrao je za pročelnika gosp. Slavka Wortmanna a za tajnika gosp. A. Radmira te posluje u Tomislavovoj ulici br. 51. (ex Uoškocka ulica) prizemno, lijev.

Vjeronici imadu kod prijave svog potraživanja predložiti uložnicu odnosno izvadak iz tekućeg računa i potpisati ovu izjavu: "Potpisani vjeronici iz konto korenta ili uložnica Banke i Stedione za Primorje d. d. na Sušaku ovlaštujemo na besplatno naše zastupanje Odbor gore navedenih lica.

Isti je ovlašten da za nas sklopi eventualnu nagodbu s tom Bankom ili njezinim jakim vjeronicima, ali sadržaj nagodbe izmde biti ustanovljen na javnoj skupštini, koja ima biti sazvana barem tri dana prije putem mjesnih novina "Novosti, Jutarnjeg Lista, Rijeci, Zvez, Taghata, Trg Glasnika Beograd, Istarske Rijeci u Trstu i Pučkog Prijatelja u Trstu, te će na toj skupštini stvoreni zaključak biti za nas obvezujući.

Vjeronici se pozivaju, da se prijave avim redom: "I. Kostrena sveta" Lucija i sv. Barbara kod g. Petra Grdakovića, pom. kapetana u Citaonici 17. o. m. od 10—12 sati prije podne i od 2—5 poslije podne.

II. Dječje dječje i gošići kod g. Franja Radice, upravitelja osnovne škole dana 17. o. m. od 10—12 sati prije podne i od 2—5 sati poslije podne.

III. Općina Krasica kod g. Ruda Marčića općinskog načelnika za vrijeme urovnih sati, počam od 18. o. m.

IV. Sušak, Trsat, Vežica i sva ostala mjesta u gore navedenoj poslovnici.

Ovdje se mogu javiti svi vjeronici kojima je to zgodnije nego u podopćinama. Na Sušaku primaju se prijave za prezmjena od slova A. do F. dana 15. o. m. " G. " K. " 16. " " " L. " M. " 18. " " " N. " P. " 19. " " " R. " S. i Š. " 20. " " " T. " Z. i Ž. " 21. " " od 8 do 12 sati prije podne.

Molimo, da ovu obavijest donese i druge novine. Odbor.

Svega po malo

Kotlić poretza plaća g. Mussolini. G. Mussolini plaća razne poreze, kao i svaki drugi talijanski građanin. Zbrojivši, sve zajedno g. Mussolini plaća 71.406 lira i 25 cent. poreza i to za zgrade, za industriju, rasprodaju "Popolo d'Italia, za zemljište, cestarinu itd.

Novi kabel između Italije i Južne Amerike. Dne 6. o. m. u San. Paulo u Braziliji postavljen je u promet novu telefonski kabel, koji spaja Južnu Ameriku s Italijom.

Amerikanci protivdaju umjetnu kisu. Nadaleko od Los Angelesa dovršena je ovih dana čudna građevina: jedan četverdeset metara visoki toranj od željeza. Ako je koji prolaznik slučajno naišao mimo toranja i zapitao kojeg namještanika, što je to, dobio je odgovor: Kišni toranj. Dva profesora i učenjaka Haight i Davies drže da su pronašli metodu, "sa kojom mogu po volji zapovjedati oblacima. Oni misle, da mogu, kad hoće, izazivati kišu. I njihov je sistem zaista čudnovat. Kao sve novotarije i taj je toranj za vrijeme gradnje bio predmet šale i smijeha. No, zato je bilo tim veće začuđenje, kad su novine javile, da su prvi pokusi potpuno uspjeli. Četiri dana uzastopce uspjelo je profesoru Haightu da izazivlje kišu od raznog trajanja. U tri slučaja kiša je pala tačno na unapred određenu minutu, tek je četvrti dan zakašnila za sat i pol. Ovak sistem proizvodnja umjetne kiše počiva na znanstvenoj spoznaji, da padanje kiše ovisi o stepenu napetosti atmosfere elektricitete. Ako napje na taj zračni elektricitet bilo, kojim načinom utvrditi, dana je mogućnost umjetne kiše. Kišni toranj u Los Angelesu je sličan ogromnoj bateriji, koja posebnim načinom pojačava električnu napetost nekoliko kilometara u okruhu. Dinamo strojevi smješteni u tornju proizvode struju neobične napetosti, koja prelazi milijun volta. Električni valovi uzrokuju, da se za kratko vrijeme stvore oblaci, iz kojih pada kiša. Ako je sve to istina, što se iz Amerike javlja, onda stojimo pred jednim neobičnim preokretom svega našega privrednog života.

Bijes vikora na vrstjeje. Kako se vidi iz novinskih vijesti cikloni jure po površini našega planeta. Silan tajfun opustošio je sjeverozapadnu obalu Japana, i prouzročio ogromnu štetu. Kod Sahalina je potopljeno osam parobroda, koji su zatečeni na moru. Nad zalivom Hongkonga u Kini bijesno je također strašan tajfun, koji je također potopio nekoliko ladja, a teško je oštetio i jednu francusku torpiljarku.

Osim nekidašnjeg ciklona nad Floridom javio se još jedan koji je dolazio od Portorika i teško oštetio Meksiko. — Na zapadnoj obali Meksika i u Kaliforniji osjetio se potres. Pučanstvo se dalo u paniku bijeg.

U istočnoj Škotskoj zavladala je silna zima i padala je tuča sa snijegom. Temperatura je pala na 3 ispod ništice. Spava 12 meseci. U engleskoj varoši Nottingamu ima već 12 mjeseci kako spava neprikidnim i mirnim snom sedamnaestogodišnja djevojka Doris Kenton. I ako djevojka za sve to vrijeme nije ništa okusila, smrt nije nastupila; Doris diše pravilno i normalno. Sada međutim; pokazuje znakove budjenja.

Doris je zaspala 2. oktobra 1925. godine. Roditelji nisu bili kod kuće. Ona je sa bratom slušala radiokonzert. Iznenada je ispuštila slušalicu, ispružila se na otomanu, zaspala i do danas nije se probudila. Nekoliko dana ranije kazala je da osjeća, kako će joj nešto desiti.

Cigani u Rusiji. Narodnosni savjet sovjetskih republika izdao je riješenje, da se u Ciganskoj republici zavede obavezno pohađanje ciganskih djece u školu. Škole su za tu djecu ustanovljene posebno na ciganskom jeziku. Zanimivo je, da je i u Čehoslovačkoj uveden, da se za cigane kao narodnu manjinu osnuju škole sa ciganskim nastavnim jezikom. Ženidba princa Waleskoga. Engleski nasljednik prijestolja imao bi se doskora oženiti. Imao bi uzeti španjolsku princezu Beatricu, najstariju kćerku španjolskog kralja Alfonsa.

General Petar barun Wrangel u Zagrebu. Pozvan od ruskih društava u Zagrebu, stigao je u Zagreb general Petar barun Wrangel, bivši komandant svih ruskih carističkih četa. Na kolodvoru su ga dočekali predstavnici ruskih udruženja i ruske kolonije. Jugoslovenski divzijski general stario mu je na raspoloženje uputio auto, pa se on sa svojom pratnjom uputio u komandantima armije, divizije i mjesta, da ih pozdravi. Posjeti su trajali od 8 do 11 sati prije podne, a tad je general Wrangel prisustvovao službi božjoj u srpsko-pravoslavnoj crkvi. Cijelo vrijeme njegovog boravka u Zagrebu priredjivane su mu mnoge počasti, bilo je mnogo primanja i posjeta. Rusi su ga odusevljeno i srdačno pozdravljali, kao svog generala. Poslije večere on se vratio u Beograd a odavle će u Belgiju, gdje će u jednom poduzeću u Bruxellesu preuzeti mjesto direktora i inžinjera. Njegov boravak u Zagrebu za pravu je bio oproštaj od svojih bivših oficira i vojnika.

Izgorio aeroplan za ljet preko Oceansa. Čuveni avijatičar Fock u Njujorku u Americi dugo se spremao da aeroplanom preleti iz Njujorka u Paris, u tu svrhu bio je sagradio najmoćniji aeroplan i sve se udostojio za put. Neki dan baš u času kada je htio odletjeti, da krene na taj smion put, slomio u se jedan kotlač aeroplana. Uslijed toga se aparat nakrenuo, benzin je eksplodirao i za čas je sve bilo u plamenu. Sam Fock ostao je neozlijeđen, ali njegova vrada opečena žalos, jer se od ovog ljeta, očekivao veliki napredak u upotrebi aeroplana za saobraćaj između Evrope i Amerike te obratno.

Izdavač, direktor i odgovorni urednik: IVAN STARI. Tisk: TISKARA "EDINOST" U TRSTU.

Priposlano. U nedjelju 10. tek m. nalazio sam se u gostionici gosp. Ante Rosande u Vinkurinu, u kojoj se je nalazio dosta veliko društvo mladića. U tome su se društvu mladici međusobno šalili, pa si odnašali jedan drugome pojedine stvari. Takove šale dovode često i do svadje. Akoprem nisam prisustvovao tome društvu, odneseni su mi nekoi pisi od dosta velike vrijednosti. Ne mogu reći, da su mi ti pisi ukradeni; moguće su mi od kakovog prijatelja u šali odneseni. Molim dobitioga, da mi pošalje rečene spise na naslov: Ante Bastijančić, Pola, via. Stoglavanskih, ili da mi ih osobno preda. Ako dobiti, ne izvrši svoju duž. dužnosti, morati ću prekolovno dati u ruke vlastima. Ante Bastijančić.

Za članke pod gornjim naslovom uredništvo ne odgovara.

Krasan posjed KRUNE. U Jugoslaviji oko 187 hektara u jednom arondiranom kompleksu sa svim potrebnim zgradama, vrtovima i mrtvim inventarom, prvoklasno zemljište, s obe strane glavne državne ceste, u blizini varoši, pod vrlo povoljnim uslovima, iz slobodne ruke, prodaje se, ili kao cjelina ili u posebnim parcelama. Poblize informacije u uredništvu "Istarske Rijeci".

Fotograf Matko Gortan u Pazinu. pripremaće si općinstvo mjestu i okolice svoja fotografisku radionu. Izdaje kao svakodnevnice fotografije po listovima i na poljupisnu vezicu. Fotografije za putovanje (Cezarske) izgovorljive u tuku i sata.

GLYKOL

Vrlo uspješno sredstvo naroda. ljetno doba za vrijeme vrućine. Tko osjeća slab na živcima i trpi od glavobolje, neka upotrebljava samo "Glykol" koji izliječi u najkraće vrijeme. — Cijena jedne boce L. 7.—. Za cijelu kuru treb 8 boca.

Dobiva se samo u ljekarni Castellanovich, Trst VIA GIULIANI 42 (Sv. Jakov)

Posujilnica u Lanišću

je jedini te najbolji "čički" zavod. Posu novac na uloske te ih ukamačuje sa čistot. Veće, te vezane uloske ukamačuje povoljnije po stranku i to suglasno s nijedan pošten "čič" ne bi smio u postojnoj si "škrinj" kao ni poštena "čiča" svojoj glavači (čarapi) držat ono malo svojih krvavo stečenih suvišaka. Posujilnica daje zajmove uz jamstvo iste opterećuje najpovoljnije po zadugar

POKUŠTVO!

Dobro izradjene kompletne sobe orala; bresta i javora, te pojedine knade kao ornare, krevete (postelje) kredence (buro) te šušte sa potrebitim opremom, nudjamo po vrlo niskim cijenama. Osobita prilika za mladoženje.

M. Koren & C., Pazin (pred proštjom)

NAJBOLJE VRELO!

Kod nakupa ljetne i zimске robe (odjela svih vrsta cipela, klobuka, kapa, kožulja, ribobrana, krevete, linu slova, svih vrsta platna za košule i odjele, obratite se na jedino domaće i najcjenije vrelo M. KOREN & Co. - PAZIN (Corso pred proštjom)

KRUNE

plaća po 2'30 L ALOJZIU POVH, Piazza Garibaldi prvi kat

Pazite na naslov! Pazite na naslov!

Trgovina koža I raznih postolarskih potrepština FRAN CINK CAMPO BELVEDERE br. 1 drži u svom skladištu svake vrsti u tu struku zasjecajuće robe uz najnižu dnevnu cijenu. Področna brza i točna. Področna brza i točna.

Narodni koledar "FRANINA i JURINA" za Istru za god. 1927. izišao je iz tiska, te se je već počeo širiti po svim našim istarskim selima. Ovaj naš doista lijepi koledar poznat je i oblubljen, još od prijašnjih godina. No ove je godine koledar još ljepši nego lanjski. Ima u njemu svega: zanimivog, zabavnog, poučnog i gospodarskog štiva, pjesama, slika itd. Kupujte ga! Sirite ga! Naručujte ga! Preporučujte ga svojim prijateljima! Naručbe prima "Tiskara Edinost" i Uprava "Istarske Rijeci", Via S. Francesco 20, Trst. Može se dobiti i kod knjižara: Agostini, Pazin; Stoka, Trst (Via Milano); Tomašić, Opatija i Trbojević, Rijeka. Dobra je knjiga naš najbolji prijatelj! Ovak je koledar istinu naš dobar prijatelj!